

ПОЛЕН АЛЕРГЕНИХ БИЉАКА У ВАЗДУХУ

Месечни извештај за Ниш и околину: Мај

На неопходност мониторинга полена суспендованог у ваздуху указала је Светска здравствена организација (WHO) званичним закључцима састанка на тему „Phenology and Human Health: Alergic Disorders“ који је одржан у Риму 2003.год. WHO потврђује да је аерополен битан узрочник алергијских реакција током последњих 50 година а резултати мониторинга аерополена омогућавају проучавање, превенцију, дијагностиковање, па и лечење поленских алергија.

У Србији на основу Закона о заштити животне средине, члан 3 тачка 11, полен је окарактерисан као загађивач емитован из природе због, пре свега, негативног и штетног утицаја на здравље људи.

Начин да се помогне особама алергичним на полен, који је препоручен од стране WHO је организовање и спровођење континуираног мерења концентрације полена у ваздуху.

Полен биљака је за човека један од најзначајнијих алергена у ваздуху. Поленова зрна код више од 20% људске популације (сваки пети човек) изазивају алергијске реакције (бронхитис, коњуктивитис, дерматитис, поленска кијавица), док у случају дуготрајног и вишегодишњег излагања високим концентрацијама један део људске популације оболева од хроничног бронхитиса и бронхијалне астме. Загађеност ваздуха у урбаним, индустријским срединама доприноси појачаном алергијском дејству аерополена. Светска здравствена организација је упозорила да ће различите врсте алергијских реакција код људи бити болест савременог човечанства у 21. веку.

Негативан утицај на здравље људи, који изазива полен појединих биљних врста, сврстава ове честице у "природне" загађиваче ваздуха. Концентрација полена биљака у ваздуху зависи од низа фактора који владају у природним стаништима и урбаним срединама. Веома је важно познавање временске и просторне дистрибуције, као и врсте аероалергеног полена, како би се стање пратило и издавало путем извештаја о стању полена, прогноза за наредни период, као и формирање календара полена. Ови подаци су

намењени: превенцији код сензибилисаних особа, као помоћ у ефикаснијем лечењу пацијената у здравственим институцијама, побољшању рада комуналних и урбанистичких служби на уништавању трава и корова које су узрочници алергијских болести, бољем сагледавању потребе увођења законске регулативе, укључивању у међународну сарадњу, јер су проблеми аерополена не само локалног, регионалног него и глобалног карактера.

Мерење концентрације полена 24 алергене биљне врсте у ваздуху обавља се у оквиру систематског праћења концентрације полена на територији града Ниша, у оквиру државне мреже за мониторинг алергеног полена који врши Агенција за заштиту животне средине.

Вредности концентрације полена у ваздуху мере се на висини 15m изнад површине тла. Временски период континуираног узимања узорака почиње почетком фебруара и траје до првих новембарских дана, мада у зависности од временских услова овај интервал може да варира.

Гранична вредност за све алергене биљке изузев амброзије је 30 поленових зрна /m³ ваздуха, а за амброзију 15 поленових зрна /m³ ваздуха.

На основу резултата обављених испитивања може се констатовати следеће:

Мерење концентрације поленових зрна у ваздуху на територији града Ниша у 2014-ој години почело је 10.2.2014. године.

У мају месецу био је актуелан аерополен следећег дрвећа, трава и корова:

Тисе и чемпреси: Полинација тисе и чемпреса трајала је 21 дана, а концентрације овог алергеног полена нису прелазиле граничне вредности.

Храст: Полинација храста у овом периоду трајала је 18 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Врба: Полинација врба у овом периоду је трајала 17 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Борови: Полинација борова у овом периоду је трајала 29 дан, а концентрација овог полена у ваздуху је 7 дана прелазила граничне вредности. Највиша концентрација полена постигнута је 7.5.2013. године и износила је 80 поленових зрна/ m³ ваздуха.

Бреза: Полинација брезе у овом периоду је трајала 13 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Јавор: Полинација јавора у овом периоду је трајала 1 дан, а концентрација овог полена у ваздуху није прелазила граничне вредности.

Буква: Полинација букве у овом периоду је трајала 2 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Орах: Полинација ораха у овом периоду је трајала 14 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Платан: Полинација платана у овом периоду је трајала 8 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Дуд: Полинација дуда у овом периоду је трајала 14 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Липа: Полинација липе у овом периоду је трајала 7 дана и била је у граничним вредностима.

Трава: Полинација трава у овом периоду је трајала 29 дана, а концентрација овог полена у ваздуху је 7 дана прелазила граничне вредности. Највиша концентрација полена постигнута је 11.5. 2014. године и износила је 72 поленова зрна/ m³ ваздуха.

Коприва: Полинација коприва у овом периоду је трајала 28 дана, а концентрација овог полена у ваздуху је 1 дан прелазила граничне вредности. Највиша концентрација полена постигнута је 30.5.2014. године и износила је 62 поленова зрна/ m³ ваздуха.

Киселица: Полинација киселица у овом периоду је трајала 12 дана и била је у граничним вредностима.

Боквица: Полинација боквице у овом периоду је трајала 15 дана и била је у граничним вредностима.

Пепељуге и штиреви: Полинација пепељуга и штирева у овом периоду је трајала 2 дана и била је у граничним вредностима.

Конопља: Полинација конопље у овом периоду је трајала 11 дана и била је у граничним вредностима.

За мај месец издвајамо алергени полен борова (80 поленових зрна/ m³ ваздуха) и трава (72 поленова зрна/ m³ ваздуха), који у унакрсним реакцијама са другим присутним поленима погоршавају клиничку слику алергичних особа.

Тим сертифицикованих лица ИЗЈЗ Ниш

за мониторинг, праћење стања и прогнозу аерополена:

Богојевић Зоран

Станковић Немања